

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Marta Harasimowicz
Libor Prudký

Mapování podob a možností spolupráce středních škol v Ústeckém a Karlovarském kraji

Bc. Marta Harasimowicz

Ing. Libor Prudký, Ph.D.

Mapování podob a možností spolupráce středních škol v Ústeckém a
Karlovarském kraji

Vydalo Centrum pro studium vysokého školství, v.v.i., Praha, 2015

Publikace vznikla jako výsledek projektu Věda pro život, život pro vědu (VĚŽ). Projekt byl řešen v rámci operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost, prioritní osa Terciární vzdělávání, výzkum a vývoj, v období březen 2014 až červen 2015.

Číslo projektu: CZ.1.07/2.3.00/45.00 29

ISBN 978-80-86302-81-2

Mapování podob a možností spolupráce středních škol v Ústeckém a Karlovarském kraji

Úvodní poznámka

Projekt VĚŽ zahrnuje jako jeden z výstupů VI. části „zpracování studie s mapou uspořádání návrhu spolupracujících subjektů.“ Během realizace projektu se tato problematika objevovala v mnoha souvislostech, především ve vztahu k existující struktuře škola a k jejich dlouhodobé restrukturalizaci. Optimalizace středních škol je v každém ze zúčastněných krajů uskutečňována odlišnými postupy. Nicméně cílem by mělo být zefektivnění sítě středních škol. Nejen pro nutnost efektivnějšího hospodaření, ale i pro koncentraci možností výuky a využívání kapacit škol. Významný vliv tu má také očekávaný a už nastalý demografický vývoj, pro který jsou charakteristické téměř soustavně klesající počty možných uchazečů o studium na středních školách. Na druhé straně ale je nutné vzít v úvahu i celkovou „vybavenost“ krajů středním i dalším školstvím – jako základní podmínky pro možnost rozšíření a prohloubení spolupráce mezi školami ve prospěch rozvoje krajů. Svůj vliv tu má i rostoucí podíl populace, která na základě existujícího sociálního a kulturního kapitálu „nedosáhne“ na některé podoby středoškolského vzdělávání. Působit by zde měly i požadavky praxe na počty a strukturu absolventů různých středních škol. V úvahu je také potřeba vzít podobu zájmu žáků o studium na středních školách a případná podpora takových zájmů. To přímo souvisí s tématem projektu VĚŽ, tedy se zaměřením na podporu technického a přírodovědného vzdělávání na středních školách obou krajů.

Odlišné postupy optimalizace jsou závislé především na různých zřizovatelských středních škol. V obou krajích jsou jak školy veřejné – zřízené krajským úřadem či obcí – školy soukromé a školy církevní. Zatímco u soukromých škol je kritériem efektivity míra poptávky, a podobně je tomu i u církevních škol, u veřejných škol mohou být postupy restrukturalizace odlišné. Platí to i v případě Ústeckého a Karlovarského kraje.

V Ústeckém kraji došlo v posledních letech k vytvoření sítě „páteřních škol“, které byly postupně vybírány na základě předem stanovených kritérií a vyústily

v současnou situaci, kdy je v kraji z celku veřejných středních škol (je jich aktuálně 66, tj. 73 % z počtu všech středních škol v kraji) bylo 16 vybráno jako „páteří školy“. (Jde o téměř čtvrtinu z celku veřejných středních škol.)

V Karlovarském kraji byl zvolen postup odlišný, respektující individuálně jednotlivé veřejné školy. Je tomu zřejmě tak i proto, že je v kraji celkem jen 29 veřejných škol (tj. téměř 80 % z celku škol), takže individualizovaný přístup byl možný a přehledný.

Ovšem proces optimalizace není zdaleka jedinou formou spolupráce mezi středními školami. Ba jde spíše o formu výjimečnou a v současnosti uzavřenou.

V následující studii prezentujeme nejprve základní podklad pro mapování možností a postupů spolupráce středních škol, totiž jejich celkový přehled v obou krajích. Včetně základních poznatků o těchto školách tak, aby bylo zřejmé, do jaké míry lze o kooperacích s jinými u těchto škol počítat. V pohledech a mapování jejich spolupráce a jejich dosavadní optimalizace musíme vycházet především z poznatků o veřejných středních školách, protože právě tyto školy poskytují obvykle alespoň nějaké poznatky o spolupracích. Většinou jde o výroční zprávy. Ty jsme u všech středních škol z obou krajů prostudovali. Kromě toho jsme využili statistické údaje o středních školách v obou krajích. Dalším zdrojem byly rozhovory s představiteli škol – především těch, s nimiž jsme spolupracovali během celého projektu VĚŽ – a hlavně využití aktivit přímé spolupráce. Ty jsme v této části zpracovávali jen velmi hrubě, protože jsou jádrem celého projektu: spolupráce mezi účastníky projektu VĚŽ byla samozřejmě spoluprací mezi školami, středními i vysokými i výzkumnými pracovišti. V tomto směru se tato spolupráce promítala do všech etap projektu a ve svém celku je de facto shrnuta v závěrečné zprávě za projekt VĚŽ.

Práce se soukromými středními školami v obou krajích byla takřka nemožná, protože za ně nejsou potřebné údaje, školy jsou téměř vždy uzavřené vůči zájemcům o jejich aktivity, kteří přicházejí zvenčí a navíc charakteristiky působení trhu na soukromé aktivity ve středoškolském vzdělávání nejsou odhadnutelné. Ostatně i případná zjištění by neměla zřejmě žádný efekt, protože

vlastníci a provozovatelé se ve své existenci řídí pravidly, která jsou mimo dosah veřejné politiky. Snad alespoň seznámení s výsledky mapování, postupů a možností spolupráce středních škol v následující studii by i pro soukromé střední školy v obou krajích mohlo být inspirativní

V jednotlivých kapitolách, jak bylo řečeno, pracujeme nejčastěji s oficiálními dokumenty, tedy s výročními zprávami, statistickými údaji a přehledy z oficiálních dokumentů o středních i dalších školách v obou krajích i v celé ČR. Kromě toho také pracujeme se zjištěními, která jsme získali v dalších částech realizace projektu VĚŽ. I když, jak rovněž už bylo řečeno, jde o ty nejstručnější údaje, protože detaily o konkrétních spolupracích jsou v desítkách metodik, metodických pokynů a zpráv o proběhlých aktivitách. Platí, že všechny aktivity v projektu VĚŽ měly vždy podobu spolupráce mezi školami.

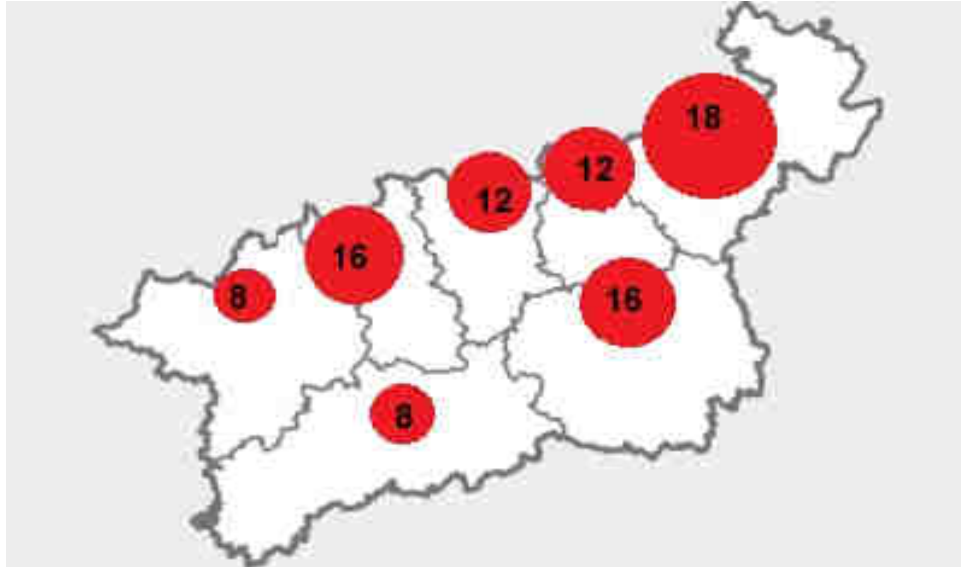
I.1 Zmapování středních škol v Ústeckém a Karlovarském kraji

Následující kapitola je věnována přehledu o současné situaci středoškolského vzdělávání v obou analyzovaných krajích.

Tabulka č. 1: Složení středních škol v Ústeckém kraji (stav 2014) – podle statistických údajů

Okres	Celkem			Gymnázia		Konzer- vatoř	Střední odborné		Integrované		Speciální a praktické
	suma	veřejné	Soukromé	výhradně	smíšená		oborové	smíšené	Oborové	Smíšené	
Děčín	18	17	1	4			4	6			4
Chomutov	8	8		2	2			4			
Litoměřice	16	10	6	3			1	9		1	2
Louny	8	6	2	2	1		1	4			
Most	16	9	7	2			7	6			1
Teplice	12	8	4	3	1	1	4	2			1
Ústí n. L.	12	8	4	1	1		4	5			1
Celkem kraj	90	66	24	17	5	1	21	36	0	1	9

Mapa č. 1: Počet středních škol v Ústeckém kraji, podle okresů

Tabulka č. 2 Složení středních škol v Karlovarském kraji (stav 2014) – podle statistických údajů

Okres	Celkem			Gymnázia		Konzervatoř	Střední odborné		Integrované		Speciální a praktické
	suma	veřejné	Soukromé	výhradně	smíšená		Oborové	smíšené	Oborové	Smíšené	
Cheb	9	7	2	1	3		3			1	1
Karlovy Vary	21	17	4	2	1		7	7		2	2
Sokolov	8	6	2	1	2		1	1		2	1
Celkem kraj	38	30	8	4	6	0	11	8	0	5	4

Mapa č. 2 : Počet středních škol v Karlovarském kraji, podle okresů

Detailní přehled středních škol

Ústecký kraj:

Střední školy celkem: 90

Z toho:

v pravomoci kraje a obcí¹: 66

soukromé školy: 24

Rozložení středních škol podle okresů:

Děčín: 18 (16 krajských, 1 obecní a 1 soukromá)

Chomutov: 8 (všechny krajské)

Litoměřice: 16 (10 krajských a 6 soukromých)

Louny: 8 (6 krajských, 2 soukromé)

Most: 16 (9 krajských a 7 soukromých)

Teplice: 12 (8 krajských a 4 soukromé)

Ústí n. L.: 12 (8 krajských a 4 soukromé)

Druhy středních škol:

- Gymnázia sama o sobě: celkem 17
- Gymnázia spolu s nějakou další školou: celkem 5;
- Průmyslové školy samy o sobě: celkem 21;
- Průmyslové školy s nějakou další školou (včetně učilišť): 36;
- Integrované školy samy o sobě (oborová jednoznačnost): žádná
- Integrované školy samy o sobě (oborová směs): 1
- Základní školy a Praktické školy: 9
- Konzervatoř: 1

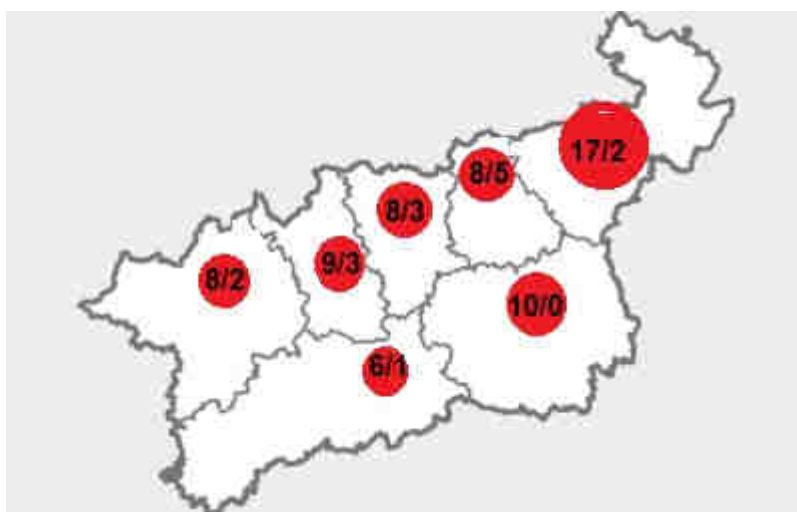
Z krajských škol: páteřní školy (od r. 2010 – 2011)

¹ V pravomoci obce je jedna škola, a to Základní škola T. G. Masaryka a gymnázium Česká Kamenice. Ta je rovněž fakticky mimo pravomoci kraje v procesu restrukturalizace.

Tabulka č. 3: Přehled škol, a z toho páteřních v Ústeckém kraji

Okres	Páteřní školy	Veřej. stř. školy celkem	Gymnázia	gymnázia smíšená	Odborné školy oborové	Odborné školy smíšené	Integrované školy
Děčín	2	17				/	/
Chomutov	2	8				/	/
Litoměřice	0	10					
Louny	1	6		/			
Most	3	9	/			//	
Teplice	3	8	/		/	/	
Ústí n. L.	5	8		/	/	//	/
Celkem	16	66	2	2	2	7	3

Mapa č. 3: Veřejné střední školy celkem a páteřní školy v Ústeckém kraji, podle okresů

Karlovarský kraj:

Střední školy celkem: 37

Z toho: v pravomoci kraje: 29

soukromé školy: 8

Rozložení středních škol podle okresů:

Okres Cheb: 9

Okres Karlovy Vary: 19

Okres Sokolov: 9

Druhy středních škol:

- Gymnázia sama o sobě: celkem 4
- Gymnázia spolu s nějakou další školou: celkem 6
- Průmyslové školy samy o sobě: celkem 11
- Průmyslové školy s nějakou další školou (včetně učilišť): 12
- Integrované školy samy o sobě (oborová jednoznačnost): 0
- Integrované školy samy o sobě (oborová směs): 3
- Základní školy a Praktické školy: 2

Školy optimalizované:

Integrovaná střední škola Cheb (v letech 2005 -6; plus SOU hudebních nástrojů v Lubech, ISS Cheb, SOŠ Cheb, SOU řemesel Cheb);

SPŠ Ostrov (2006: spojení se SOU automobilovou a strojní Ostrov);

Gymnázium a obchodní akademie M. Lázně (spojení v letech 2005/6);

Střední škola živnostenská Sokolov (část SOŠ Kynšperk, SOŠ Sokolov a SOU Sokolov);

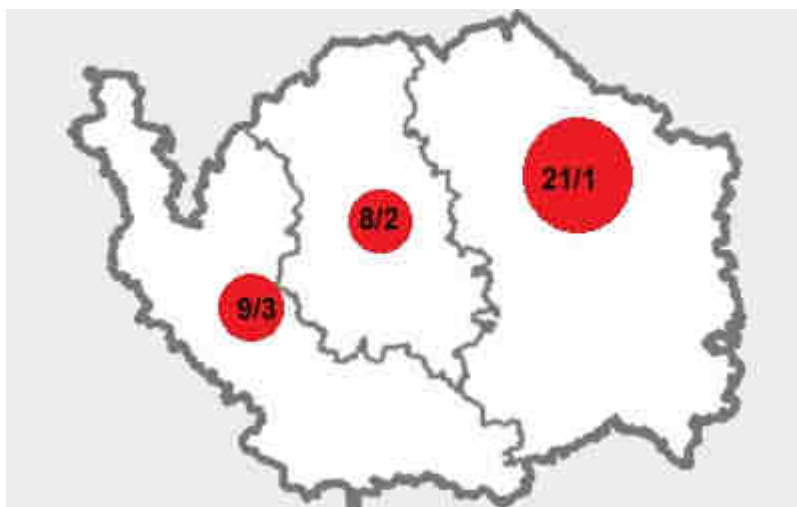
Gymnázium a SOŠ Aš (2002: spojení se Střední prům. školou textilní);

Integrovaná střední škola technická a ekonomická Sokolov (2006: plus SPŠ, SOU a U Královské Poříčí);

Jde o tři školy v okrese Cheb, dvě v okrese Sokolov a 1 v okrese Karlovy Vary.

Pozoruhodné na první pohled je, že v okrese, kde je řádově nejvíce středních škol, je jen jedna restrukturalizovaná.

Mapa č. 4: Veřejné střední školy v Karlovarském kraji a v tom školy sdružované na základě procesu optimalizace v posledních letech, podle okresů

II. Mapování možnosti užší spolupráce středních škol a vysokých škol v Ústeckém a Karlovarském kraji

V případě analýzy možností užší spolupráce středních škol a vysokých škol - stejně jako v případě podrobnějšího rozboru aktuálního stavu spolupráce - je třeba brát v úvahu výrazně odlišnou situaci v obou krajích. V Ústeckém kraji působí celkem čtyři vysoké školy. Největší z nich je Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem, která vznikla v roce 1991 z původní Pedagogické fakulty a má současně osm fakult (Pedagogická fakulta, Fakulta sociálně ekonomická, Fakulta umění a designu, Fakulta životního prostředí, Fakulta výrobních technologií a managementu, Filozofická fakulta, Přírodovědecká fakulta, Fakulta zdravotnických studií). Dále v kraji funguje 5 pracovišť pražských veřejných vysokých škol: v Děčíně pracoviště Fakulty dopravní Českého vysokého učení technického a v Mostě – Velebudicích Výukové a studijní centrum Fakulty chemické technologie Vysoké školy chemicko-technologické společně s Unipetrolelem v Litvínově. Česká zemědělská univerzita v Praze má jedno detašované pracoviště Fakulty životního prostředí v Litvínově (jde o přímou spolupráci se střední školou Schola humanitas. Dále jsou dvě detašovaná pracoviště provozně-ekonomické fakulty, jedno v Mostě, druhé v Litoměřicích. V Terezíně pak sídlí jediná soukromá vysoká škola v kraji, a to Vysoká škola aplikované psychologie, s. r. o. (V roce 2014 se na ni hláslo 99 uchazečů, přijato bylo 85.)

Jsou však další pracoviště soukromých vysokých škol, která působí v Ústeckém kraji. Konkrétně:

- Regionální pracoviště Bankovního institutu vysoké školy, a.s., v Teplicích;
- Regionální pracoviště Vysoké školy finanční a správní o.p.s. v Mostě.

V Karlovarském kraji zcela chybí samostatná veřejná vysoká škola. V Chebu působí pouze pracoviště Fakulty ekonomické Západočeské univerzity v Plzni, které nabízí dva bakalářské studijní obory (Podniková ekonomika a management a Management obchodních činností). Ústav cešložitovního vzdělávání ZČU nabízí a realizuje Univerzitu 3. věku ve spolupráci s ISŠTE

Sokolov. Jde o příkladnou spolupráci vysoké a střední školy, s perspektivou postupného vytváření svébytného vysokoškolského pracoviště na Karlovarsku. Jedinou soukromou vysokou školou v kraji je Vysoká škola Karlovy Vary, o. p. s., která nabízí jeden obor v bakalářském studijním programu. (V roce 2014 se na ni přihlásilo 193 uchazečů, přijato bylo 193. Jde o studium právní specializace. Škola má výukové centrum v Praze.) V kraji působí také pobočky dalších soukromých vysokých škol:

- Regionální pracoviště Bankovního institutu vysoké školy, a s. Karlových Varech – Dalovicích;
- Pobočka Sokolov Vysoké školy podnikání a práva, s.r.o. Praha. (Právo v podnikání, ekonomika a management, informatika a manažerská ekonomie)

II. 1 Aktuální stav

Celkově vzato, není spolupráce mezi vysokými školami a středními školami v obou krajích příliš rozšířeným jevem. Dosud ozkoušené formy spolupráce je poněkud těžší rozebírat jako jednotný fenomén, neboť jsou poměrně rozmanité. Jedná se jednak o dlouhodobé formy spolupráce, jednak o časově omezenou spolupráci na konkrétních projektech, zacílených jak na vzdělávání žáků, tak na rozšiřování kompetencí středoškolských pedagogů.

II. 1. 1 Ústecký kraj

Mezi zkoumanými středními školami v Ústeckém kraji jsme našli zmínky o spolupráci s vysokými školami ve výročních zprávách pěti škol. Střední škola pedagogická, hotelnictví a služeb v Litoměřicích dle výroční zprávy dlouhodobě spolupracuje s Pedagogickou fakultou UJEP. Jedná se ovšem o poněkud jednostranný vztah – studenti PF UJEP se na škole účastní souvislé i následkové praxe.

VOŠ a SOŠ Štětí uvádí ve výroční zprávě za školní rok 2013/ 2014 jako partnery dvě vysoké školy, a to Fakultu umění a designu UJEP a Fakultu informatiky a managementu Univerzity Hradec Králové. Fakulty definuje VOŠ a SOŠ jako partnery ve vzdělávání. V rámci spolupráce se konají především

odborné přednášky univerzitních pedagogů pro žáky. Vedle úžeji zaměřených kratších přednášek se jedná i o celodenní přednáškové akce.

Poměrně propracovaný systém spolupráce s vysokými školami má Vyšší odborná škola a Střední průmyslová škola strojní, stavební a dopravní v Děčíně. Škola spolupracuje se čtyřmi vysokými školami v České republice i v zahraničí, a to s Českým vysokým učením technickým v Praze (především pak s děčínským pracovištěm Fakulty dopravní), Vysokým učením technickým Brno, VŠBTU Ostrava a TU Drážďany. Spolupráce je postavena především na příbuzném odborném zaměření škol. Jedná se o přednáškové akce zacílené na rozšiřování teoretických znalostí i odborných dovedností žáků, dále pak i na prohlubování kompetencí pedagogů školy. Spolupráce probíhá jak na půdě VOŠ a SPŠ, tak mimo Děčín - vyučující zmíněných vysokých škol zabezpečují výkladovou složku při některých odborných exkurzích žáků. Samostatnou kapitolu spolupráce tvoří spolupráce vysokých škol a VOŠ a SPŠ Děčín při pořádání konference o železničním stavitelství. VOŠ a SPŠ Děčín byla jedním z partnerů v projektu VĚŽ. V rámci projektu se ve spolupráci s partnerskými vysokými školami uskutečnilo několik vzdělávacích akcí pro žáky. Převážně se jednalo o přednášky, semináře a workshopy v rozsahu několika běžných vyučovacích hodin, specifitějším formátem byla odborná praktická výuka doktorandů (v tomto případě zabezpečovaná doktorandy VUT Brno) nebo třídenní Letní dopravní škola, pořádaná ČVUT FD. Vzdělávací akce projektu VĚŽ pro VOŠ a SPŠ nejčastěji tematicky navazovaly na výuku v příslušných oborech – byly zacíleny na rozšíření poznatků a seznámení s novinkami v jednotlivých oblastech.

Do projektu VĚŽ byla zapojena i Střední škola technická, gastronomická a automobilní Chomutov. V rámci projektu škola spolupracovala s partnerskými vysokými školami ČVUT FD a FVTM UJEP, především formou pořádání seminářů, workshopů a přednášek pro žáky, kde se role vyučujících zhostili pracovníci obou VŠ. Odborné vzdělávací akce ve své tematické rovině jednak navazovaly na obsah běžné výuky v jednotlivých oborech školy, jednak prezentovaly další poznatky v technických oborech. V rámci projektu

spolupracovala SŠTGA s FVTM UJEP i na uspořádání praktických workshopů pro středoškolské učitele.

V případě Gymnázia Děčín spolupráce s vysokými školami probíhá dle dostupných podkladů taktéž hlavně na půdorysu projektu VĚŽ. V rámci projektu škola spolupracovala zvláště s FVTM UJEP, a to formou seminářů a přednášek pro žáky, které připravovali pedagogové a doktorandi FVTM. Tyto vzdělávací akce měly nejčastěji teoretičtější povahu a sloužily doplňování a rozšiřování poznatků získávaných žáky v hodinách přírodovědných předmětů. Dále se žáci Gymnázia Děčín zúčastnili i Letní dopravní školy, pořádané ČVUT FD.

Ve výročních zprávách ostatních zkoumaných středních škol v kraji informace o spolupráci s vysokými školami chybí.

II. 1. 2 Karlovarský kraj

Pokud jde o veřejné střední školy v Karlovarském kraji se explicitní zmínky o spolupráci s vysokými školami v oficiálních podkladech u pěti škol. Jedinou zkoumanou školou, která se ve své výroční zprávě zmínila o pravidelné spolupráci s vysokou školou, je Střední odborná škola logistická a střední odborné učiliště Dalovice. Škola spolupracuje se ZČU Plzeň, a to formou přednáškové činnosti ve škole, na niž se podílí pedagogové ZČU, a pravidelných exkurzí na ZČU.

SPŠ Ostrov provozovala v letech 2011-2014 jisté formy spolupráce s vysokými školami prostřednictvím šíře zaměřených projektů. Jednalo se o projekt *Další vzdělávání pedagogických pracovníků na funkci ICT koordinátor*, jehož cílovou skupinou byli středoškolští učitelé. SPŠ byla partnerem projektu, na němž se podílela zejména ZČU Plzeň. Ve škole bylo zřízeno informační centrum, kde probíhala koordinace a výuka (formou přímé výuky v kombinaci s e-learningovými kurzy), zabezpečovaná pedagogy ZČU Plzeň, PedF UHK, PedF JČU a PedF MU. Druhým projektem, do kterého se SPŠ Ostrov zapojila, byl dvouletý projekt *Popularizace výzkumu a vývoje ve strojním inženýrství a jeho výsledků*, financovaný z OP VK. Cílem projektu bylo povzbudit zájem o

technické obory na středních i vysokých školách a zajistit vzdělané pracovní síly a výzkumné pracovníky pro toto odvětví. Různé formy aktivit se zaměřily na přibližování problematiky výzkumu a vývoje ve strojním inženýrství různým věkovým skupinám a vzdělávání jednotlivých pracovníků školství, vědy a výzkumu v popularizačních strategiích. Do projektů bylo dle informací ve výroční zprávě zapojeno cca 1200 osob ve čtyřech krajích, počínaje žáky ZŠ a konče vysokoškolskými pedagogy a výzkumnými pracovníky.

Dvě školy v kraji – Gymnázium Cheb a Integrovaná střední škola technická a ekonomická Sokolov – spolupracovaly s vysokými školami v rámci projektu VĚŽ. V případě Gymnázia Cheb se jednalo o několik přednášek pro žáky z oblasti nových technologií, prezentovaných akademickými pracovníky z ČVUT FD a FVTM UJEP. U ISŠTE Sokolov byla spolupráce s oběma partnerskými VŠ poměrně bohatá. Jednalo se o různé formáty vzdělávacích akcí pro žáky (semináře, přednášky, workshopy, praktická výuka doktorandů). Rozsah oblastí a témat, kterých se tyto aktivity dotýkaly, byl taktéž poměrně bohatý – uskutečnily se jak teoretičtější přednášky z oblastí přírodních a technických věd, tak semináře a přednášky zaměřené na prezentaci technologických novinek a praktická cvičení. Žáci ISŠTE se rovněž zúčastnili třídní Letní dopravní školy organizované děčínským pracovištěm ČVUT FD. V podkladech k činnosti ostatních škol v kraji informace o spolupráci s vysokými školami chybí.

II. 2 Další možnosti spolupráce

Poznatky z aktuálního stavu spolupráce středních škol v obou krajích s vysokými školami poukazují na mnohé nabízející se formáty a spolupráce a jejich žádoucnost. Možnosti spolupráce se otevírají jak v případě vysokých škol působících přímo v regionu, tak i v případě vysokých škol v sousedících krajích (především ZČU Plzeň) i v ostatních regionech České republiky, což dokládá mj. zkušenost VOŠ a SPŠ Děčín a SPŠ Ostrov. Pozoruhodná je i dosud ne příliš využívaná možnost spolupráce s německými vysokými školami. Na

základě analýzy dostupných podkladů je nutno konstatovat, že se i přes ojedinělé příklady hodnotné spolupráce jedná o stále plně nevyužitý potenciál. Na nejzákladnější rovině se jako vhodná oblast pro spolupráci SŠ a VŠ rýsuje otázka souvislé propagace možností vysokoškolského studia zacílená na žáky jednotlivých škol, která může probíhat jak pomocí nástrojů kontaktních propagačních kampaní (semináře pro žáky i jejich učitele o nabízených vysokoškolských oborech, veletrh vzdělání), tak i ve volnějším formátu – prostřednictvím exkurzí na jednotlivé vysoké školy, účasti žáků na akcích pro širší veřejnost pořádaných vysokými školami, či poskytování pravidelného informačního servisu o aktuálních vzdělávacích příležitostech a činnosti jednotlivých VŠ. S tím souvisí otázka obecnější popularizace vědeckých poznatků a výsledků výzkumu na jednotlivých vysokoškolských pracovištích, která se může uskutečňovat buďto prostřednictvím ucelenějších projektů zacílených na konkrétní oblasti vzdělávání (viz projekt OP VK *Věda pro život, život pro vědu*, který se zaměřuje na propagaci vzdělávání v technických a přírodovědných oborech) či obory (viz projekt OP VK *Popularizace výzkumu a vývoje ve strojním inženýrství a jeho výsledků*), anebo jednotlivých popularizačních akcí (přednášky, semináře, výstavy).

Potenciálně úrodnou půdou pro spolupráci je i oblast doplňování a rozšiřování poznatků, které získávají žáci v rámci běžné školní výuky. I zde může být příkladem dobré praxe řada přednášek a seminářů uskutečněných v rámci projektu VĚŽ. Uskutečněné vzdělávací akce poukazují v tomto ohledu především na velký potenciál spolupráce vysokých škol se SOŠ a SPŠ, kde průběžná prezentace nových poznatků a nových technologií je nejen vhodným doplněním obecných praktických i teoretických předmětů (a tedy prostředkem ke zvyšování odborné kvalifikace žáků), nýbrž i potenciálním nástrojem přenosu poznatků z výzkumu do praxe.

S ohledem na analýzu výročních zpráv středních škol, ale také s ohledem na srovnání spolupráce jednotlivých typů škol v rámci projektu VĚŽ je nutno říci, že v obdobném modelu spolupráce s VŠ gymnázia oproti SOŠ a SPŠ zaostávají. Vzhledem k tomu, že se pro vysoké školy v regionu jedná o klíčovou skupinu, z níž se mohou rekrutovat budoucí uchazeči o

vysokoškolské studium, jeví se jako vhodné konstatovat, že těsnější spolupráce by byla především z hlediska zájmů regionálních vysokých škol žádoucí. Jako přirozený formát spolupráce se nabízí pořádání různorodých vzdělávacích akcí pro žáky, ale také potenciální zapojení vysokoškolských pedagogů či doktorandů do projektové výuky nebo vytváření zázemí pro odbornou podporu mimořádně nadaných žáků. Praktického příkladu podobné spolupráce se můžeme zase dopátrat ve zkušenostech z realizace projektu VĚŽ, a to v podobě Soutěže projektů žáků a studentů PŘÍTECH, jejíž součástí byla i možnost konzultovat připravované soutěžní projekty s odborníky působícími na partnerských vysokých školách i v dalších aktivitách. Ukázalo se, že studenti gymnázií často vyžadují bohatší informace o podobách studia na vysokých školách a o možnostech a struktuře terciárního vzdělávání, než se jim dosud dostává.

Vzhledem k převažujícímu zájmu středoškolských studentů v Ústeckém a Karlovarském kraji o studium technických a přírodovědných oborů (dokázalo jej mimo jiné sociologické šetření mezi žáky a studenty uskutečněné v rámci projektu VĚŽ) se nabízí zacílit podobné vzdělávací aktivity především na tyto žádané oblasti. Zároveň kulturní a historická specifika obou krajů vybízí i k prohloubení vzdělávací a projektové činnosti v oblasti humanitních věd. Ačkoliv se nejedná o příklad spolupráce s vysokou školou, nýbrž o spolupráci s neziskovým sektorem a zahraničními partnery, výukový potenciál projektů v této oblasti dokládá zkušenost Gymnázia Cheb, které ve spolupráci se sdružením Antikomplex a několika německými středními školami úspěšně realizovalo historicko – sociálně vědní projekt Překračování hranic.

Samostatnou oblastí možné spolupráce mezi vysokými a středními školami je oblast rozšiřování kompetencí středoškolských učitelů, a to jak formou úžeji zaměřených odborných přednášek, tak i formou kurzů a seminářů zacílených na široce chápané zlepšování pedagogických dovedností. K podobným aktivitám mohou vysoké školy přispět jak poskytnutím přednášejících, tak poskytnutím svého odborného zázemí.

V závěru je vhodné zmínit potřebu utvoření v Karlovarském kraji samostatné veřejné vysoké školy se sídlem v Karlových Varech anebo v Chebu. Jako

případné oblasti vysokoškolského vzdělávání se pak nabízí pro Karlovarský kraj klíčové oblasti služeb (lázeňství, cestovní ruch a služby, zdravotnictví), a dále oblasti regionálního rozvoje, přeshraniční spolupráce či rozvoje technologií. Jistě nezanedbatelné se v tomto kontextu jeví využití zkušeností místních vyšších odborných škol. Pozoruhodnou ideou je soustavný rozvoj Chebska s jeho „bývalou“ součástí v Bavorsku – Falci. Na obou stranách hranic jde o poměrně málo rozvinuté oblasti, pro které by založení veřejné vysoké školy, dokonce spojující studium ze dvou zemí, bylo zásadním impulzem rozvoje. Bylo by vysoce efektivní, aby na takto vzniklé Česko – bavorské univerzitě (např. v Chebu) byly vyučovány i obory HITECH a mezinárodní spolupráce. Mělo by to zásadní význam především na snížení „exportu elit“, který je z Karlovarského kraje soustavný a dlouhodobý. Jde o jeden ze základních zdrojů dosavadní výrazné obecné ekluze Karlovarského kraje. Záměr o založení veřejné vysoké školy v Karlovarském kraji je dlouhodobý. Nebyl však dosud podroben detailní obsahové analýze možností a potřeb takové vysoké školy. Nejde především ani o prostory, ani o peníze, ale o personální zabezpečení výuky a fungování vysoké školy. Působení takové vysoké školy nejen jako vzdělávacího a badatelského pracoviště, ale také ve „třetí roli“ v rámci regionu, by mohlo dát zásadní impuls změny v procesu rozvoje Karlovarského kraje. Obava o nedostatek zájemců o studium vzhledem ke slabým ročníkům maturantů v Kralovarském kraji je pravděpodobně zbytečná. Zájem o vysokoškolské studium mezi studenty gymnázií v Karlovarském kraji i studenty dalších středních odborných škol je tak vysoký, že by při možnosti studií v regionu bylo možné předpokládat, že kolem poloviny absolventů jednotlivých maturitních ročníků v kraji by stálo o studium na místní vysoké škole. Vstup vysoké školy a jejích i výzkumných aktivit do regionu by následně vedl ke zvýšení i možností pro uplatnění absolventů této vysoké školy přímo v regionu. Samozřejmě, že výzkumná činnost svébytné vysoké veřejné regionální a dokonce přeshraniční (tedy: mezinárodní) vysoké školy by postupně vedla ke zvýšení odborného a badatelského zájmu o celý region a tedy i o jeho rozvoj v rámci společnosti vědění.

III. Mapování užších spoluprací mezi jednotlivými středními školami v Ústeckém a Karlovarském kraji

Analýza výročních zpráv zkoumaných škol poukazuje na to, že hledání možností horizontální spolupráce nepatří k prioritám středních škol v obou krajích. V drtivé většině výročních zpráv se zmínky o podobné spolupráce nevyskytují vůbec. V případě těch škol, které o spolupráci píšou, informace ve výroční zprávě se často omezuje na pouhé uvedení názvu partnerské střední školy – bez podrobnějšího popisu formy a oblasti spolupráce.

Na obecnější rovině se stávající formáty kooperace dají rozdělit do dvou typů: spolupráce v rámci širších projektů financovaných z cizích zdrojů a nezávislé spolupráce, která je pravděpodobně výsledkem dlouhodobějších styků škol. V případě druhého typu se jeví jako pravděpodobné, že jistý druh neformalizované spolupráce může zahrnovat i více škol a aktivit než ty, které zkoumané školy ve svých výročních zprávách přiznávají. Převažují zmínky o spolupráci se školami ve stejném regionu, některé střední školy ovšem mají navázané styky i se středními školami z jiných zákoutí České republiky. Mnohé školy uvádí jako partnery středoškolské instituce ze zahraničí (především z Německa) – analýza mezinárodní spolupráce není však předmětem této studie.

III. 1 Ústecký kraj

Explicitní zmínky o horizontální spolupráci mezi středními školami jsme našli pouze ve dvou zkoumaných výročních zprávách. Střední škola pedagogická, hotelnictví a služeb v Litoměřicích bez jasnější specifikace informuje o svém aktivním zapojení do Asociace středních škol. SOŠ a SOU v Roudnici byla zapojena do projektu *Inspiruj se a vzdělej se*, zaměřeného na rozšíření kvalifikace a zlepšení kompetencí učitelů předmětů odborného výcviku a učitelů odborných předmětů v teoretickém vyučování na SŠ v ÚK v oborech stavebnictví, strojírenství, elektrotechnika a telekomunikační technika. V rámci projektu probíhala užší spolupráce především s firmami působícími v těchto oblastech, projekt se ovšem snažil propojovat rovněž jednotlivé střední školy.

Do výroční zprávy za školní rok 2012/ 2013 zařadila škola zmínky o spolupráci se Střední školou technickou v Mostě, Střední odbornou školou a středním odborným učilištěm Podbořany, Průmyslovou školou v Ústí nad Labem a Střední školou elektrotechniky a staveb v Chomutově. Spolupráce škol se uskutečnila v oblasti pořádání workshopů v rámci projektu.

V případě VOŠ a SPŠ Děčín, Gymnázia Děčín a SŠTGA Chomutov se dá mluvit o jisté míře spolupráce na základě jejich účasti v projektu VĚŽ. Projekt umožnil školám vzájemné předávání zkušeností a průběžné informování o své činnosti. Pedagogové všech zúčastněných škol byli k dispozici jako případní konzultanti účastníkům Soutěže projektů žáků a studentů PŘÍTECH. SŠTGA Chomutov se zároveň zúčastnila také projektu *Propagace a popularizace výzkumu a vzdělávání v oblasti bioenergetiky* (financovaného taktéž v rámci OP VK), jehož deklarovanou náplní bylo i posílení spolupráce mezi školami. Bližší informace k průběhu a podobě spolupráce však škola ve výroční zprávě neuvádí.

III. 2 Karlovarský kraj

Míra horizontální spolupráce mezi středními školami v Karlovarském kraji se zdá být o něco větší, než tomu je v případě Ústeckého kraje. Informace o podobné spolupráci jsme našli v sedmi zkoumaných výročních zprávách. Taktéž se jedná buďto o spolupráci v rámci větších projektů, anebo o užší spolupráci mezi konkrétními školami. V druhém případě bohužel většina škol neuvádí podrobnosti ohledně přesnější podoby spolupráce.

Není zcela překvapivá existence spolupráce mezi školami ve stejných městech. Takto spolupracují Střední škola živnostenská Sokolov s Integrovanou střední školou technickou a ekonomickou Sokolov a Střední odborná škola logistická a střední odborné učiliště Dalovice se Střední zemědělskou školou Dalovice. Střední škola živnostenská Sokolov pak jako další partnerské střední školy uvádí Integrovanou střední školu Cheb a Střední průmyslovou školu Locket.

Další nabízející se formou spolupráce je spolupráce mezi školami se stejným nebo podobným odborných zaměřením. Příklad podobné spolupráce uvádí ve

své výroční zprávě Střední zdravotnická škola a vyšší odborná škola zdravotnická Karlovy Vary, která spolupracuje se SZŠ a VOŠZ Cheb. Střední odborná škola a střední odborné učiliště Nejdek se ve výroční zprávě zmiňuje o spolupráci se dvěma středními školami – neuvádí ovšem jejich názvy ani podrobnosti o spolupráci.

Informace o spolupráci o projektovém typu spolupráce s ostatními středními školami jsou k nalezení ve čtyřech ze zkoumaných výročních zpráv. V případě Střední průmyslové školy Loket se jedná o spolupráci se SOŠ v Kolíně. Školy pracovaly na vytvoření programu dalšího vzdělávání dle standardů národní soustavy kvalifikací Topenář v rámci projektu UNIV 3.

Integrovaná střední škola Cheb uvádí ve své výroční zprávě informaci o projektu *Vzdělávací centrum učitelů odborných předmětů a odborného výcviku*. Cílem projektu bylo zlepšit kvalitu odborného vzdělávání v regionu. Aktivita se soustředily na realizaci stáží pedagogů u zaměstnavatelů v regionu, na základě nichž mohli učitele technických a přírodovědných předmětů získat nové odborné kompetence a zorientovat se ve vztahu vzdělávacího procesu k potřebám zaměstnavatelů. Dále se jednalo o vytvoření nabídky akreditovaných kurzů dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků (DVPP) v oblasti odborných předmětů, a to konkrétně v oblasti technických a přírodovědných oborů a řemesel (záměr reagoval na absenci kurzů DVPP pro učitele odborných předmětů a odborného výcviku v rámci Karlovarského kraje). Partneři projekty byli – kromě RHK Poohří a OHK Cheb - Střední průmyslová škola keramická a sklářská Karlovy Vary, Střední škola živnostenská Sokolov, Gymnázium a krajské vzdělávací centrum Sokolov.

Gymnázium Cheb se zmiňuje o účasti v tříletém mezinárodním projektu *Překračování hranic*. Smyslem projektu je poznání a pochopení historie a současnosti regionu na české i německé straně. Získaný materiál je digitalizován a na jeho základě vznikají každoroční výstavy, výsledkem je kniha s nejlepšími příspěvky žáků. Projekt zastřešovalo sdružení Antikomplex, Gymnázium Cheb se jej účastnilo spolu se třemi dalšími školami – dvěma na německé straně a jednou na straně české (ve výroční zprávě však nejsou zmíněny názvy zúčastněných škol). Dále je třeba v případě Gymnázia Cheb

zmínit a Integrované střední školy technické a ekonomické Sokolov zmínit i účast na projektu VĚŽ.

III. 3 Další možnosti spolupráce

V případě užší spolupráce mezi středními školami, stejně jako v případě spolupráce středních a vysokých škol, je očividné, že se v případě obou zkoumaných krajů jedná o nevyužitý potenciál. Do budoucna vhodné možnosti kooperace by mohla přinést projektová spolupráce, a to jak s užším, tak i s širším tematickým záběrem (příklady prvního typu projektů mohou být zmíněný projekt *Překračování hranic* anebo spolupráce SPŠ Loket se SOŠ Kolín; příkladem dosud realizovaných širě zaměřených projektu jsou projekty *Inspiruj se a vzdělej se*, *Vzdělávací centrum učitelů odborných předmětů a odborného výcviku* či VĚŽ). Jistě by bylo přínosné posílit spolupráci středních odborných škol a středních odborných učilišť s podobným odborným zaměřením, a to s ohledem na sdílení zkušeností a kontaktů či případné společné pořádání doprovodných vzdělávacích aktivit. V tomto ohledu se jeví jako přínosné i vytváření podmínek pro spolupráci mezi gymnázii a vybranými středními odbornými školami – vzdělávací aktivity opřené o personální a odborné zázemí škol mohou přispět k doplnění a rozšíření kompetencí jak žáků, tak pedagogů škol, a to zejména v oblasti technických a přírodovědných kurzů.

Samostatnou – a zdá se, že stále podceňovanou – oblastí potenciální spolupráce je spolupráce středních škol s praktickými školami. Je nutné zdůraznit její žádoucnost především s ohledem na dlouhodobé problémy absolventů praktických škol s nalezením uplatnění ve společnosti i na pracovním trhu, a taktéž s ohledem na potřebu systematické práce na sociálním začleňování příslušníků sociokulturních menšin. Vzhledem k závaznosti těchto problémů v některých oblastech obou krajů, která vedla v minulosti i k společenským nepokojům (viz situace ve Šluknovském výběžku v létě 2011) se žádoucnost práce na vytvoření nástrojů pro posílení integrace majority s menšinami jeví o to akutnější. Spolupráce středních a praktických škol by se mohla zaměřovat

jak na vzdělávací aktivity určené žákům praktických škol, k jejichž organizaci by přispívaly střední školy (workshopy, exkurze – v kontextu vytváření podmínek pro případné budoucí uplatnění nadaných žáků praktických škol se zdá nenahraditelným především navázání kontaktu se středními odbornými učiteli), tak i na projekty zaměřené na posilování kulturní integrace. Zajímavé jsou v tomto kontextu zkušenosti Speciální základní školy a Praktické školy Šluknov. Škola se ve své výroční zprávě za školní rok 2011/ 2012 zmiňuje o dvou realizovaných projektech: *KOPT – Kultura a umění od první třídy* a *Barvy duhy Evropy – Multikulturalita v životě dětí*. Zatímco první z projektů byl zaměřen na žáky ZŠ, cílová skupina projektu *Barvy duhy Evropy* se zdá být širší. Projekt se uskutečnil v rámci programu *Podpora vzdělávání v jazycích národnostních menšin a multikulturní výchovy pro rok 2011*. Jeho hlavním cílem bylo vytvořit podmínky pro činnosti a aktivity podporující multikulturní prostředí ve škole a obecně ve Šluknovském výběžku. Projekt se soustředil na seznamování žáků s rozmanitostí různých kultur, jejich tradicemi a hodnotami – tím měl přispět k vytvoření povědomí o vlastní kulturní identitě, poskytnout základní znalosti o různých etnických a kulturních skupinách v ČR, naučit žáky komunikovat ve skupině s příslušníky odlišných sociokulturních skupin a na ideové rovině vnímat multikulturalitu jako prostředek současného všestranného obohacování. Aktivity se opíraly o přímou práci pedagogů v rámci ŠVP i mimoškolní odpolední aktivity. Přestože dokumenty školy neobsahují podrobnější informace o jednotlivých aktivitách ani indicie o tom, že by škola na projektu spolupracovala s jinými vzdělávacími zařízeními, není těžké si představit podobné projekty propojující několik škol různého typu.

IV. Mapování možností užší spolupráce středních škol a firem v Ústeckém a Karlovarském kraji

Při rozboru aktuálního stavu a možností spolupráce středních škol v Ústeckém a Karlovarském kraji a firem je třeba brát v úvahu především rozdílné priority škol vyplývající s jejich různými typy. Je pochopitelné, že zatímco v případě středních odborných učilišť a středních odborných škol je spolupráce s podniky – jak v kontextu vytváření podmínek pro co nejlepší budoucí uplatnění žáků, tak z hlediska samotné kvality výuky či průběžného doplňování i rozšiřování kompetencí učitelů – klíčová, v případě gymnázií se jedná spíše o vedlejší záležitost.

Z analýzy výročních zpráv škol v obou krajích si lze udělat závěr, že střední odborné školy a střední odborná učiliště v obou krajích mají se spoluprací s firmami bohaté zkušenosti. Převažujícím formátem spolupráce je smluvní partnerství. Dále některé školy mají za sebou zkušenost spolupráce s firmami v rámci rozvojových aj. projektů s více partnery. Ve výročních zprávách se vyskytují i zmínky o krátkodobějších formách spolupráce, ojediněle pak i o sponzorství ze strany firem (týká se hlavně výukových materiálů a vybavení specializovaných učeben, případně cen v soutěžích pro žáky). Ne vždy lze z formulace sdělení ve výročních zprávách zjistit míru formalizace spolupráce s danou firmou. V mnoha případech bohužel chybí i podrobnější informace o druhu spolupráce. Ačkoliv ne vždy bylo možné na základě pouhého textu výročních zpráv zjistit, kde jednotlivé partnerské společnosti sídlí, zdá se, že jednoznačně převažuje spolupráce s firmami působícími přímo v regionu. Nechybí však i spolupráce s firmami sídlícími v jiných krajích, případně i s německými firmami. Důležitými partnery jsou zpravidla i regionální hospodářské komory, profesní sdružení či cechy. Níže uvádíme přehled firem, s nimiž spolupracují jednotlivé školy v podobě, ve které byl k dispozici v analyzovaných výročních zprávách.

IV. 1 Ústecký kraj

SOŠ a SOU Roudnice

Dle informací ve výroční zprávě spolupráce školy s firmami se v poslední době konala hlavně na půdorysu projektu *Inspiruj se a vzdělej se* (viz kapitola 4. 1). SOŠ a SOU Roudnice byla v rámci projektu v kontaktu především s firmami Vodohospodářská stavební, s.r.o. Chomutov a Koito Žatec.

Střední škola pedagogická, hotelnictví a služeb Litoměřice

Škola ve výroční zprávě uvádí informaci o spolupráci s Asociací hotelů a restaurací ČR. Konkrétní firmy, s nimiž kooperuje či kooperovala, bohužel neuvádí.

SOŠ technická a zahradnická Lovosice

Dle výroční zprávy je partnerem školy Lovochemie Lovosice, a. s. Dále se je ve výroční zprávě uvedena i Meva Roudnice nad Labem, a. s. jakožto poskytovatel stipendia pro vybrané žáky. Škola spolupracuje i s firmami A. G. Service, s. r. o. a Výstaviště Zahrada Čech, dále pak i s Ovocnářskou unií. Ve výroční zprávě se zmiňují rovněž „zemědělské firmy Litoměřicka“ a „autoopravárenské dílny a firmy Litoměřicka“, jejich názvy ovšem nejsou specifikovány.

VOŠ a SOŠ Štětí

Nejužší vazby na podnikatelský sektor má škola díky dlouholetému provozování oboru Obalová technika. Škola je členem Asociace českého papírenského průmyslu a Obalové asociace SYBA, které sdružují firmy s příbuzným zaměřením. Jádrem spolupráce je uskutečňování praxe žáků a studentů, poskytování informací o pracovních místech, pořádání odborných přednášek. Jmenovitě jsou ve výroční zprávě zmíněny následující firmy:

- Esko Graphics
- Hawe Systems

- MarbaCad
- Kasemake
- SCA
- Thimm
- Model
- Branaldi
- Fiala a Šebek
- Bobst
- Mondi Group
- Info21
- SAP
- Chvalis, s. r. o.

VOŠ a Střední průmyslová škola strojní, stavební a dopravní Děčín

Škola ve své výroční zprávě uvádí charakteristiku náplně spolupráce s firmami, nikoliv však údaje o konkrétních partnerských firmách. Spolupráce se týká spíše VOŠ. Jedná se o externí výuku odborníků z praxe, odborné přednášky a exkurze, účast odborných vyučujících na odborných seminářích, konzultace náplně a rozsahu učebních osnov, materiální pomoc při realizaci exkurzí a zajišťování pomůcek, půlroční praxe studentů VOŠ u firem, konzultace a oponenturu absolventských prací studentů VOŠ. Jako spolupráci chápe škola také účast žáků a studentů v soutěžích pořádaných stavebními firmami.

Střední škola řemesel a služeb Děčín

Na základě rámcové smlouvy o spolupráci spolupracuje škola se společností Kaufland Česká Republika. V rámci této spolupráce má škola možnost organizovat odborný výcvik přímo v prodejně. V kooperaci s firmou se konají i semináře pro žáky. Dále se škola ve výroční zprávě zmiňuje o pořádání akcí pro veřejnost ve spolupráci s různými subjekty, jež ovšem nespecifikuje.

Střední škola zahradnická a zemědělská Děčín – Libverda

Ve výroční zprávě uvádí škola smluvní partnery pro praxi. Ve školním roce 2011/ 2012 (pozdější výroční zprávy nejsou dostupné) se jednalo o následující partnery:

- Soukromá farma Josef Koliba Dobrná (pro obor Veterinářství)
- Jezdecký klub Desperados s. r. o. Luční Chvojno (pro obor Veterinářství)
- Azaela Chlumec nad Labem (pro obor Zahradnictví)
- Arboeko s. r. o. Obříství (pro obor Zahradnictví)
- Moravoseed s. r. o. Mikulov (pro obor Zahradnictví)
- VÚKOZ Průhonice (pro obor Zahradnictví)
- Hit flora Děčín (pro obor Zahradnictví)
- zemědělské podniky (pro obor Farmář; ve výroční zprávě nejsou specifikovány konkrétní podniky)

Střední škola lodní dopravy a technických řemesel Děčín

Ve výroční zprávě za školní rok 2013/ 2014 zmiňuje škola řadu partnerských firem i druhu aktivit, na které se spolupráce soustřeďuje. Na pořádání výukových seminářů spolupracovala škola s následujícími podniky:

- REHAU
- Selen Bohemia s. r. o.
- HELUZ cihlářský průmysl v.o.s.
- Xella CZ s. r. o.;

Na zabezpečení odborného výcviku pak s firmami:

- ČSPL, a. s. (obor Lodník)
- Sonntrans (obor Lodník)
- Bronswerk Heac Transfer s. r. o. (obor Nástrojař)
- Daymoon a, s. (obor Nástrojař)
- Denas s. r. o. (obor Nástrojař)
- Interkov s. r. o. (obory Nástrojař a Obráběč kovů)
- Monosh s. r. o. (obory Nástrojař a Obráběč kovů)
- Ortmann s. r. o. (obor Nástrojař)
- Wefa- Bohemia s. r. o. (obor Nástrojař)

- KS Kolbenschmidt Trmice (obor Nástrojař)
- Chart Ferox Děčín a. s. (obor Strojní mechanik)
- Ryko a. s. (obor Strojní mechanik)
- Alčan Děčín Extrusions s. r. o. (obor Strojní mechanik)
- Sempra Praha, závod Děčín a. s. (obor Strojní mechanik)
- MDG-Servis s. r. o. Varnsdorf (obor Strojní mechanik)
- Kovos Teplice s. r. o., závod Verneřice (obory Strojní mechanik a Obráběč kovů)
- Karned Tools s. r. o. (obory Nástrojař, Strojní mechanik a Obráběč kovů)
- Stroj Union s. r. o. (obory Strojní mechanik a Obráběč kovů)
- Eurometalgroup s. r. o. (obory Strojní mechanik a Obráběč kovů)
- Delfi s. r. o. (obor Obráběč kovů)
- Stavby Sever Most s. r. o. (obor Zedník)
- Stavební firma Marek Kopinec s. r. o. (obor Zedník)
- Stavební firma Jiří Šeps s. r. o. (obor Zedník)
- Stavební firma Milan Rousek s. r. o. (obory Zedník a Instalatér)
- VENTOS – Ing. Petr Hanig (obor Instalatér)
- Oto Rybář – vodoinstalatérství, topenářství (obor Instalatér).

V rámci odborného výcviku jednotlivé pracovní skupiny navštívily se svými učiteli řadu místních strojírenských firem (např. FEROX Děčín, TOS Varnsdorf, RYKO Děčín, Ortmann Děčín, Karned Tools Děčín apod.).

Evropská obchodní akademie Děčín

Dle informací ve výroční zprávě provozuje škola poměrně bohatou spolupráci s externími subjekty. Zdá se ovšem, že se jedná spíše o spolupráci s jednotlivci – s europoslanci či sportovci. Konkrétní názvy a jména ve výroční zprávě nejsou uvedeny.

Střední lesnická škola a Střední odborná sociální škola Šluknov

Škola uvádí ve výroční zprávě následující partnery:

- Košťany Holding
- Haback Šluknov

- Husquarna Praha
- Uniles a. s.
- Natura Rumburk
- Venezia, Brodinová
- Cukrářská výroba Kristen Jiříkov
- Albert Varnsdorf
- Limma Česká Kamenice

Střední odborná škola mediální grafiky a polygrafie Rumburk

K tématu spolupráce s podniky se ve výroční zprávě dočteme pouze o účasti v projektu *Pospolu*. V rámci projektu se škola podílí na přípravě modelu duálního vzdělávání ve spolupráci s NUV, SPP a firmou Sprintservis Praha.

Střední škola technická, gastronomická a automobilní Chomutov

Škola uvádí ve své výroční zprávě mnoho velmi konkrétních oblastí spolupráce s firmami, neuvádí však údaje o firmách. Dle textu zprávy SŠTGA spolupracovala s „malými, středními a velkými podniky regiony“. Zástupci firem tvořili poradní sbor ředitele Revitalizace vzdělávání pro strojírenství. Podniky se podílely na organizaci odborného výcviku a souvislé odborné praxe žáků na reálných pracovištích, dále pak odborných exkurzí na pracovištích. Spolupracovaly na tvorbě nových ŠVP a jejich revizi, podílely se na vzdělávání pedagogů v nových technologiích. Poskytovaly zpětnou vazbu při mapování aktuálních požadavků trhů práce. Další důležitou formou spolupráce byl sponzoring (např. ceny v soutěžích žáků).

V rámci projektu OP VK *Propagace a popularizace výzkumu a vzdělávání v oblasti bioenergetiky*, jehož nositelem je Zemědělský výzkum, s. r. o. se sídlem v Troubsku proběhly exkurze učitelů a žáků do podniků. Důležitým partnerem školy je Hospodářská komora ČR, region Chomutov, s níž ve školním roce 2013/ 2014 spolupracovala škola na výstavě Vzdělávání pro žáky základních škol. SŠTGA spolupracuje i s Agrární komoru ČR, region Chomutov (poskytování informací) a s řadou profesních sdružení a cechů (specializované odborné kurzy, soutěže, poskytování metodických materiálů pro výuku).

IV. 2 Karlovarský kraj

Střední odborná škola a Střední odborné učiliště Nejdek

Ve výroční zprávě uvádí škola řadu sociálních partnerů:

- WITTE Nejdek s.r.o.
- Metalis s. r. o.
- Rotas Strojírny s. r. o.
- Chodos Chodov s. r. o.
- Lincoln CZ s. r. o.
- Scolarest – zařízení školního stravování s. r. o.
- Sokorest s. r. o.
- Westbohemia Hotels s. r. o.
- THUN 1794 a. s.
- Nejdecká česárna vlny a. s.
- ZABRA s. r. o.
- CZECH-CONT s. r. o.
- VJB PARTNER GROUP s. r. o.
- Restaurace U kostela
- Restaurace U Žáby
- Restaurace Sparta
- Pub Cihelna
- Imperiál Karlovy Vary
- Lahůdky Formánek s. r. o.
- TRIMA EDM s. r. o.
- Jiří Michovský
- ENVOplus service s. r. o.

Dále byla škola zapojena do projektu *Pospolu*, v rámci něhož spolupracovala s jednou firmou. Projekt umožnil souvislou praxi žáků a vzdělávání učitelů ve firmě. Ve výroční zprávě ovšem není zmíněn název ani údaje o sídlu firmy.

Střední odborná škola logistická a Střední odborné učiliště Dalovice

Na základě výroční zprávy lze usoudit, že zkušenosti SOŠL a SOU Dalovice se spoluprací s rozmanitými firmami jsou bohaté. Hlavním partnerem školy je Česká pošta, s. p. Spolupráce s ČP umožňuje zajištění pracovišť souvislé praxe pro obor PaPS a účast pracovníků ČP v kurzech pořádaných v rámci projektu Logistická celoživotní akademie. ČP poskytuje škole materiální výpomoc - bezplatně poskytuje aktualizace Poštovních pravidel a programu APOST, zajišťuje údržby počítačové učebny, tiskový informační servis o nových trendech a propagační materiál. Byla vypracována strategie rozvoje spolupráce školy s ČP do roku 2015. Druhým hlavním partnerem je LC Lauterbach Berg. Partnerství je realizováno v rámci programu Leonardo, v současnosti se připravuje projekt v rámci programu Erasmus+. Jako hlavního partnera uvádí škola i firmu WITTE Nejdek, s. r. o., s níž intenzivně spolupracuje v oblasti počátečního a dalšího vzdělávání. Firma se podílela na vybavení simulovaného skladu, je rovněž partnerem v projektu *Pospolu*.

Na základě smlouvy spolupracuje škola také s podnikem Dacgser GmBh Hof. Jedná se o spolupráci zejména v oblasti uplatnění absolventů a konání exkurzí. SOŠL a SOU i Dacgser GmBh Hof spolu připravují projekt v rámci programu Erasmus+.

Společnost Era – Poštovní spořitelna realizuje na SOŠL a SOU přednáškovou činnost. Firma poskytuje i informační a materiálovou výpomoc a odborné konzultace. Její zástupci se účastní praktické části maturitních zkoušek.

Dále škola spolupracuje s následujícími firmami:

- Lincoln Chodov (člen skupiny SKF; vybavení simulovaného skladu)
- OVB Alfinanz, a. s. (účast u praktické části maturitní zkoušky a obhajob maturitních prací; přednášky; praxe žáků; materiálová podpora)
- Auto Mudra Karlovy Vary
- Autoškola Jordán
- Baumax
- BSZFW Rodewisch
- Česmad
- Eurovia

- FM Logistik Praha
- Geis – Balšán
- Globus Jenišov (výpomoc žáků při inventarizaci)
- Imperiál
- Integrovaný dopravní systém Karlovarského kraje
- Kaufland
- LC Sokostrans, a. s.
- Pojišťovna Kooperativa
- Selma Travel

Pravidelně spolupracuje škola i se Svazem spedice a logistiky ČR a Českým svazem manipulace se zbožím a materiálem (pravidelná jednání za účasti učitelů odborných předmětů; materiální a informační výpomoc; pravidelný informační servis).

Střední zemědělská škola Dalovice

Konkrétní oblasti spolupráce škola ve výroční zprávě neuvádí. Seznam partnerů tvoří regionální podniky:

- Statek nad Ohří
- Správa lázeňských parků
- Chov koz Žalmanov
- Vojenské lesy a statky, s.p.
- Sokolovská uhelná
- Statek ZEOS Bor
- EC Meluzína RCAB

Střední odborné učiliště stravování a služeb Karlovy Vary

Informace o spolupráci uvedené ve výroční zprávě školy za školní rok 2013/2014 jsou dosti obecné. Škola je aktivním partnerem Asociace kuchařů a cukrářů ČR, Asociace hotelů a restaurací ČR a České barmanské asociace. Zmiňuje se o dlouholetém partnerství s řadou významných zaměstnavatelů, hotelových i obchodních společností, přičemž spolupráce se koná v oblasti rozvoje lidských zdrojů, což „vytváří prostor pro zajištění praktického

vyučování žáků v reálném pracovním prostředí a následné zaměstnávání absolventů“. Jako nejvýznamnější partnery škola uvádí:

- Grandhotel Pupp, a. s. Karlovy Vary
- Eden Group, a. s. - hotel Carlsbad Plaza
- Lázeňský hotel Thermal-F, a. s.
- Léčebné lázně Jáchymov a. s.
- Savoy Westend Hotel s. r. o. - hotel Savoy
- Lázně Richmond, s. r. o. Karlovy Vary
- MAKRO Karlovy Vary.

Na základě požadavku svých sociálních partnerů a uskutečnila škola ve školním roce 2013/ 2014 vzdělávací program *Pedagogické základy instruktorů odborného výcviku pro instruktory odborného výcviku z řad zaměstnanců smluvních pracovišť praktického vyučování.*

Střední zdravotnická škola a VOŠ zdravotnická Karlovy Vary

Škola sice ve výroční zprávě neuvádí žádné konkrétní informace o podobě spolupráce, seznam jejich partnerů je ovšem vskutku imponující. Pro školní rok 2013/ 2014 uvádí škola následující partnery:

- DOP – HC s. r. o., Dům ošetrovatelské péče Dolní Rychnov
- Fresenius Medical Care, DS, s. r. o. Praha
- Domov pro osoby se zdravotním postižením Sokolík Sokolovskou
- Dům klidného stáří Svatava
- Nemocnice Žatec o. p. s.
- Mateřské centrum Sovička Jílové
- DENTALEX LABOR Alexandra Seidlová Žatec
- Zubní laboratoř Sylvie Poorová Karlovy Vary
- MUDr. Marie Emmichová Stomatologická ordinace s laboratoří Kynšperk
- Zubní laboratoř Lukáš Kothera Plzeň
- Jana Havelková Zubní laboratoř Sokolov
- Zubní laboratoř – Jaroslav Trávníček Tachov
- KV-DENT s. r. o. Karlovy Vary
- JINODENT / Jiří Novák Dalovice – Všeborovice

- MUDr. Luděk Vališ, MUDr. Josef Cabalka Karlovy Vary
- MUDr. Amer Abed Ortodontická ordinace Karlovy Vary
- MUDr. Ladislav Pachta Ordinace praktického zubního lékaře Chodov u Karlových Varů
- MUDr. František Vokáš Zubní ordinace Březová
- MUDr. Šilov Dimitrios Aš
- MUDr. Faez Al Haboubi Privátní zubní praxe Karlovy Vary
- MUDr. Martin Maliňák Soukromá zubní ordinace Karlovy Vary
- MUDr. Ulyana Dolynovska Praktická zubní lékařka Brno
- MUDr. Dagmar Petrmichlová Soukromá zubní lékařka Klatovy
- Curaprox, Medical team, Curaden Czech, s. r. o. Praha
- Karlovarská krajská nemocnice a. s.
- Nemos Plus Ostrov
- Nemos Sokolov
- Grandhotel Pupp Karlovy Vary
- Karlovarská krajská nemocnice a. s. Cheb
- Alžbětiny Lázně Karlovy Vary
- Stomatologická ordinace, MUDr. Maliňáková Karlovy Vary
- ADP LADARA Karlovy Vary
- Léčebná rehabilitace CARVAC s. r. o. Aš
- Léčebné lázně Jáchymov
- Lázeňská léčebna Mánes Praha
- INTER SPAR s. r. o. Karlovy Vary
- Bohemia lázně a. s. Karlovy Vary
- Imperiál Karlovy Vary a. s.
- KALBI centrum Karlovy Vary
- Lékárna Koruna Ostrov
- Lékárna Benu Ostrov
- Lékárna Benu Karlovy Vary
- Lékárna Čedvo Karlovy Vary
- Lékárna U Gymnázia Karlovy Vary
- Lékárna Moskevská Karlovy Vary

- Lékárna Echinacea Karlovy Vary
- Lékárna Lloyds Jenišov
- Lékárna Dr. Max Karlovy Vary, Ostrov, Cheb
- Ústavní lékárna KKN Karlovy Vary
- Lékárna Arnika H. Slavkov
- Lékárna Galen Kraslice
- Lékárna Zelená hvězda Sokolov, Cheb
- Lékárna U Zámku Sokolovskou
- Zelená lékárna Chomutov
- Lékárna Dr. Max Aš
- PHARMA J a J s. r. o. Mariánské Lázně
- Lékárna Luxor LEMAL Mariánské Lázně
- Lázeňská lékárna Karlovy Vary
- Lékárna ve Dvorech Karlovy Vary
- Lékárna u Lukáše Karlovy Vary
- Lékárna Čtyřlístek Nová Role, Chodov
- Lékárna Bochov
- Lékárna Na růžovém vrchu Karlovy Vary
- Lékárna Pasáž Karlovy Vary
- Lékárna Panacea Chodov
- Lékárna Evropská Cheb
- Lékárna Dr. Max Cheb
- Lékárna Františkovy Lázně
- Lékárna ANTHEMIS Františkovy Lázně
- Lékárna Calmia Cheb
- Lékárna Poliklinika Kraslice
- LPZ s. r. o. Sokolovskou
- Sang Lab Karlovy Vary
- Zdravotní ústav Karlovy Vary
- Biopstická a cytologická laboratoř Chomutov
- Nemocnice Kadaň
- Dia – Gon Cheb

- Bristol Karlovy Vary
- Poliklinika Tachov
- Laboratoř kl. biochemie a hematologie Chodov
- Poliklinika KV Karlovy Vary

Střední lesnická škola Žlutice

V rámci svého odborného zaměření se škola příliš nezaměřuje na získávání partnerů v soukromém sektoru. Ve výroční zprávě za školní rok 2013/ 2014 uvádí škola následující partnery:

- Lesy ČR s. p.
- Vojenské lesy a statky
- Lázeňské lesy Karlovy Vary
- Ústav hospodářské úpravy lesů
- Chráněná krajinná oblast Slavkovský lesnická
- Spolek chovatelů Zubra evropského
- Mladí lidé v evropských lesích YPEF-Young People in European Forest
- Lesní dům Mehlmeisel
- Greifvogelpark Wunsiedel

Střední odborné učiliště Toužim

Škola spolupracuje s řadou zaměstnavatelů při zajišťování praktického výcviku žáků v provozních podmínkách. V tomto kontextu ve své výroční zprávě uvádí následující podniky:

- OBI s. r. o. Karlovy Vary
- Autoservis Hejkal
- Zemědělské družstvo v Otročině (dotované z rozpočtu Ministerstva zemědělství ČR jako školní závod).

Dále spolupracuje škola s řadou podniků veřejného stravování, restaurací, hotelů, lázeňských domů a autoservisů při zajištění odborného výcviku žáků třetích ročníků učebního oboru Kuchař – číšník a Mechanik opravář motorových vozidel. Dle výroční zprávy za školní rok 2013 se jednalo o následující podniky:

- AP Auto Profi Plzeň
- Restaurace Na Baníku Sokolov
- Restaurace U Zámku Bečov
- Restaurace U čápa Toužim
- Penzion Harmonie Žlutice
- Restaurace Nad hradbami Žlutice
- Restaurace U vladáře Toužim
- OZT Toužim
- Autoservis Košler Toužim
- MEDOS AGRO Verušičky
- Zámecká restaurace Manětín
- Roline Cheb
- Autospektrum2000 Mariánské Lázně
- Restaurace U Krystlů Nevřeň
- Restaurace U nádraží Teplá
- Restaurace Na radnici Nečtiny.

Dalšími partnery jsou:

- Technické služby města Toužim
- Zahrady Teplá (dotované z rozpočtu Ministerstva zemědělství ČR jako školní závod)
- OK STS, a. s.
- Würth Karlovy Vary

Střední odborná škola stavební Karlovy Vary

Dle výroční zprávy „aktivní spolupráce se zaměstnavateli probíhá s Regionálním stavebním sdružením Karlovy Vary, což je zájmová, nepodnikatelská organizace založena jako občanské sdružení právnických a fyzických osob, dále s oblastní pobočkou České komory autorizovaných inženýrů a techniků ve výstavbě a Svazem podnikatelů ve stavebnictví.“ Škola trvale spolupracuje s firmou Bohemia Lignum, a. s. (firma zaměstnává truhláře a chce se aktivně podílet na jejich vzdělávání). Dále uvádí škola ve výroční zprávě obecnou informaci o spolupráci s devíti stavebními firmami, které se

podílely přímo na výuce žáků (15 žáků absolvovalo část výuky v individuálním odborném výcviku u těchto firem). Dlouhodobě spolupracuje škola i s profesními sdruženími a cechy.

Střední průmyslová škola Loket

Dle výroční zprávy spolupráce se sociálními partnery, různými firmami a institucemi, a podnikatelskými subjekty, vzdělávacími institucemi, profesními sdruženími, projekčními firmami a s úřady probíhala v oblasti vzájemné informovanosti o požadavcích zaměstnavatelů na absolventy oborů informačních technologií a stavebnictví. Jako nejvýznamnější sociální partneři jsou uvedeni:

- Baustav s.r.o.
- Liapor Vintřřov
- Tima s.r.o., Realstep
- Stavebniny Kessler
- Elesta Loket
- Energoplán Karlovy Vary
- KTS-CZ Karlovy Vary Stará Role.

Tradičními sociálními partnery pro oblast informačních technologií jsou:

- Alza a.s.
- Wolfnet Sokolov s.r.o.
- Alva IT s.r.o.
- VUJO Sokolov s.r.o.

Jako důležitý prvek partnerství uvádí škola spolupráci při organizaci a naplnění povinné čtrnáctidenní odborné praxe žáků v reálném pracovním prostředí.

Gymnázium a Obchodní akademie Chodov

Ve výroční zprávě za školní rok 2013/ 2014 se škola chlubí významnou spolupráci se zaměstnavateli v regionu. Jako partnery uvádí následující firmy:

- Hotel ULRIKA Karlovy Vary
- PPF Banka, a. s.
- M. Riesová

- Tiskárna Median s. r. o.
- MDK Sokolovskou
- P. Pomahač
- Mirror glass, s. r. o.
- Jaroslav Jílek JaG Touristik
- INKO KOUPELNY, s. r. o.

Integrovaná střední škola Cheb

Dle výroční zprávy za školní rok 2013/ 2014 „ve školním roce 2013/14 navázala škola na spolupráci s firmami regionu prostřednictvím OHK Cheb. Ve spolupráci s OHK Cheb se uskutečnily kulaté stoly (celkem 2) s přítomností zástupců firem regionu, kde se řešil zejména problém nedostatku absolventů oborů vzdělání ukončovaných výučním listem (zvláště v oblasti strojírenství, stavebnictví, elektrotechniky a dopravy) a kvalita absolventů těchto oborů co se týče praktických dovedností. Z realizovaných kulatých stolů vzešla také konkrétní spolupráce, která se týká konzultací ohledně ŠVP jednotlivých oborů vzdělání, odborného výcviku žáků ISS Cheb a odborných stáží učitelů odborných předmětů nebo odborného výcviku v provozu firem.“ S OHK Cheb spolupracovala ISS i v rámci projektu OP VK *Podpora rozvoje dalšího vzdělávání v Karlovarském kraji*. Na základě projektu byl vytvořen Portál dalšího vzdělávání Karlovarského kraje s celokrajskou působností a realizováno 12 vzdělávacích kurzů zaměřených na oblast vzdělávání dospělých a personalistiky.

Důležitou zkušeností byl jistě projekt *Vzdělávací centrum učitelů odborných předmětů a odborného výcviku*. V rámci projektu se uskutečnila řada stáží učitelů u zaměstnavatelů v regionu.

Střední průmyslová škola Ostrov

V letech 2009-2011 se SPŠ Ostrov účastnila projektu *Evropského projektu koordinovaného vzdělávání pedagogických pracovníků II.*, jehož nositelem byly Bosch – Škoda Auto a. s. - Scania Czech Republic s. r. o. Projekt se zaměřoval na sjednocení a předávání odborných informací z oblasti

autoopravárenství učitelům praktického vyučování. Jako další partnery škola uvádí následující firmy:

- WITTE Nejdek (odborné exkurze žáků, odborná stáž pedagogů, semináře pro pedagogy, výukové materiály)
- Renatechnik, s. r. o. (odborné exkurze žáků, odborná stáž pedagogů, semináře pro pedagogy, výukové materiály)
- LINCOLN Chodov (odborné exkurze žáků, výukové materiály)
- Metalis Nejdek (odborné exkurze žáků, výukové materiály)
- DCH – Sinicolor, a. s. (výukové materiály)
- TRIMA EDM, s. r. o. (odborné exkurze žáků, odborná stáž pedagogů)
- Žlutická teplárenská, a. s. (semináře pro pedagogy, výukové materiály)
- Ostrovská teplárenská (odborné exkurze žáků)
- ČEZ (odborné exkurze žáků)
- Auto Kelly (pomoc s organizací soutěží oborů Mechanik opravář motorových vozidel – Automechanik)
- Chodos Chodov, s. r. o. (odborné exkurze žáků)
- COMTES FHT, a. s. (odborné exkurze žáků, odborná stáž pedagogů)

Gymnázium a obchodní akademie Mariánské Lázně

Ve výroční zprávě za školní rok 2013/ 2014 uvádí škola pouze dva partnery ze soukromého sektoru, a to Léčebné lázně Mariánské lázně, a.s. a TOP Info Karlovy Vary.

Integrovaná střední škola technická a ekonomická Sokolov

Ve výroční zprávě za školní rok 2013/ 2014 uvádí škola jen spolupráci se Sokolovskou uhelnou, a Svatavskými strojírnami, pro něž pořádala IŠSTE rekvalifikační kurzy. Škola organizuje každoročně „Veletrh zaměstnavatelů“, kde dochází k přímé spolupráci při dojednávání zaměstnání a praxí žáků IŠSTE. Stejně tak je každoročně pořádána výstav „Kam po základní škole“ a „Den otevřených dveří“, se snahou co nejvíc přiblížit studium na IŠSTE pro žáky základních škol.

Gymnázium a Střední odborná škola Aš

Spolupráce s externími partnery probíhá na základě dlouhodobých kontaktů a týká se především zajišťování souvislých odborných praxí žáků a odborných exkurzí. S ohledem na „omezení studijních oborů“ je spolupráce realizována pro studijní obor Informatika v ekonomice a týká se žáků 3. a 4. ročníku. Jako partnery uvádí škola následující firmy:

- ZDM s.r.o. Aš
- Lázně, a.s. Františkovy Lázně
- Petainer s.r.o. Aš
- Heinz Glass Dekor s.r.o. Hranice
- Ašské služby s.r.o. Aš
- PZ Mode Cheb.

IV. 3 Shrnující poznatky a vybrané příklady spolupráce středních škol s firmami v obou krajích

Z poznatků uvedených v předchozí kapitole, z rozhovorů se zástupci škol během projektu VĚŽ a ze samotného průběhu aktivit v rámci projektu VĚŽ vyplývá několik skutečností:

- Míra spolupráce škol s firmami je vysoce diferencovaná. Existují školy, které jsou téměř jádrem spolupráce s firmami v daném regionu i daleko za jeho hranicemi, ba dokonce lze říci, že jejich prostřednictvím dochází k užší spolupráci mezi firmami samotnými. Jsou ale střední školy, které jsou v tomto směru takřka v prázdném prostoru – jejich spolupráce s firmami a dalšími institucemi (kromě těch, s nimiž musí spolupracovat ze zákona) je takřka nulová.
- Zvláště užitečné jsou pro střední školy spolupráce s odbornými komorami a svazy jak v regionech (okresní hospodářské a agrární komory především), tak v celé zemi (svazy či sdružení odborných profesí). Pozoruhodné je vytvoření přímo občanského sdružení firem působících ve stavebnictví na karlovarsku. Místní střední odborná škola je součástí tohoto sdružení a je tudíž přímo

napojena na volně sdružené firmy, s nimiž by jinak možná vůbec nepřišla do kontaktu.

- Zásadou číslo jedna ve spolupráci středních škol s firmami v Ústeckém a Karlovarském kraji je spojení s firmami přímo z regionu působení školy a současně ve vztahu ke specializaci škol. Zvláště jde o přímé propojení s firmami, v nichž studenti a učni vykonávají praxi, v nichž se vlastně připravují na budoucí povolání. Jde o spolupráce, které jsou oboustranně výhodné – jak pro školy, tak pro firmy: výběr absolventů je cílený a na základě zkušeností firem s nimi. Zároveň, jak víme z empirického výzkumu, je praktické setkání s budoucím pracovištěm jedním z rozhodujících vlivů na budoucí uplatnění a zaměření studentů středních škol.
- Možnosti, které nabízí například programy v rámci Fondu soudržnosti EU pro regiony postižené sociálním vyloučením, jsou ve spolupráci škol a firem využívány rovněž velmi diferencovaně. Jsou střední školy, které jsou současně zapojeny až do tří projektů, jiné naopak vůbec ne, nebo se toto zapojení nevztahuje na spolupráci s firmami. I tady jsou dosud možnosti využívány jen částečně. Proti rozšíření tohoto druhu spolupráce škol s firmami stojí náročnost, složitost, proměnlivost a někdy i nejasnost zadávání projektů a spolupráce se zadavateli v ČR. V požadavcích zadavatelských center nezřídka převažují formální hlediska nad hledisky věcnými. Na to upozorňovaly časté hlasy z rozhovorů se zástupci škol i firem během projektu.
- Z celkového přehledu firem, které jsme našli v dostupných výročních zprávách středních škol v Ústeckém a Karlovarském kraji, byla jen jedna, která se objevila třikrát. Šlo konkrétně o firmu WITTE Nejdek, s.r.o. Tuto firmu uvedly mezi spolupracujícími firmami tři střední školy, konkrétně Střední odborná škola a střední odborné učiliště Nejdek, Střední odborná škola logistická a SOU Dalovice a Střední průmyslová škola Ostrov. Navíc, jak víme z průběhu projektu VĚŽ, je tato firma cílem exkurzí i pro řadu dalších škol. Pozoruhodné je, že jde o stále rostoucí firmu, která navazuje na textilácké tradice v regionu, dnes je druhým největším zaměstnavatelem v okrese Sokolov, je ve vlastnictví osob, které jsou v úzkém vztahu k produkci, místu i regionu a jsou představiteli moderních vlastníků –

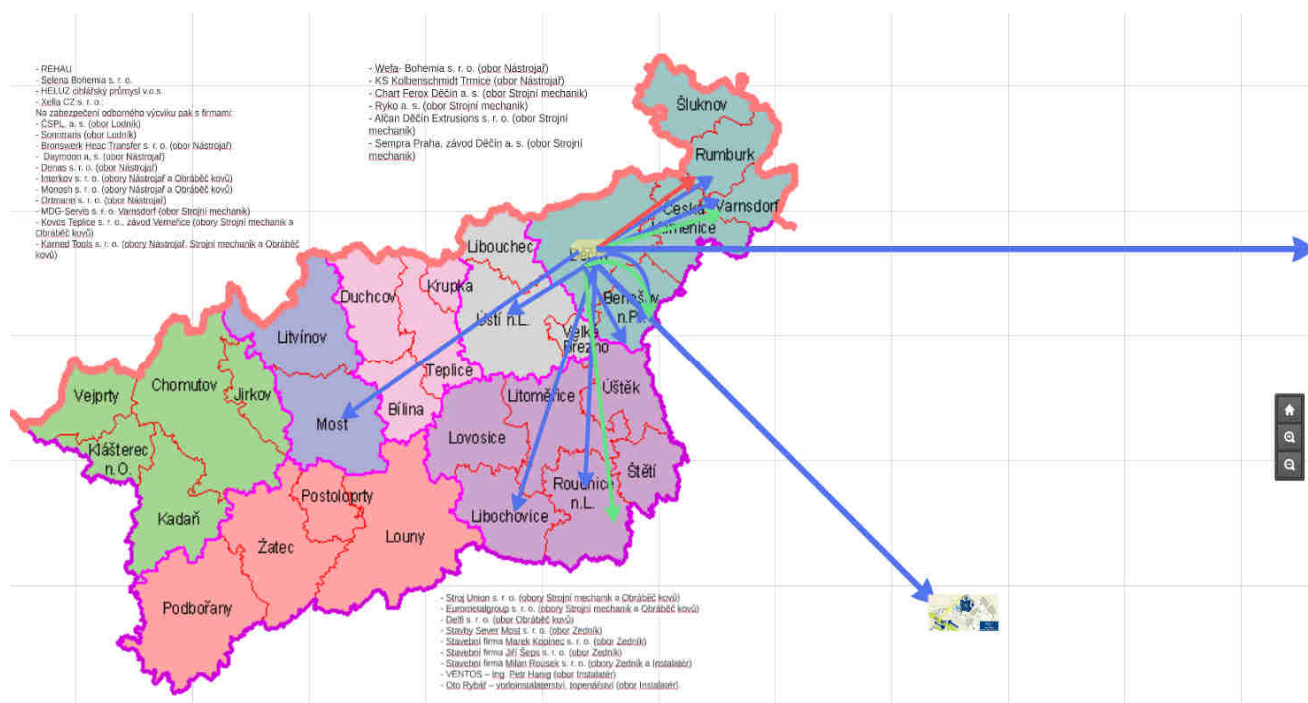
manažerů, kteří počítají s nezbytností spolupráce s regionálními institucemi a především školami a dlouhodobě pracují na růstu dobrého jména firmy. S vědomím, že i toto je v přímém vztahu k rozvoji regionu. Pozoruhodné ale také je, že se mezi kooperujícími firmami i se školami objevuje zřídka (celkem jen dvakrát) Sokolovská uhelná, a.s. (největší firma v okrese, ba v širším regionu) a vůbec se neobjevila spolupráce s Mosteckou uhelnou či dalšími velmi bohatými těžařskými a energetickými firmami působícími v pánevní oblasti Ústeckého kraje. TO ale není charakteristické pro další velké firmy v regionu – TOS Varnsdorf je v úzké spolupráci s místními středními školami, stejně jako REHAU, FEROX, Ryko a Ortmann na děčínku. Mnohem častější je ale spolupráce škol s menšími firmami a hlavně s již zmíněnými komorami a svazy. Často jsou střední školy v přímém spojení se sítí drobných živnostenských firem v blízkosti svého sídla.

- Pokud jde o zahraniční spolupráci, je uváděna explicitně ve výročních zprávách v šesti případech u středních škol v obou krajích. Kromě toho se v rozhovorech se zástupci škol několikrát objevila zkušenost ze spolupráce s německými firmami v tom smyslu, že nejméně jednou za měsíc či dva se ve střední škole blízké německým hranicím objevují zástupci německých firem, kteří jasně formulují požadavky na zaměstnání u nich především dělnických odborných profesí a techniků. Jde o zřetelný proces, který mívá u absolventů českých středních škol a učilišť odezvu spíše v pozdějších letech než hned po ukočení školy. Odborníci ze středních škol konstatovali, že jde o dlouhodobý zájem, který zjevně – i podle vyjádření zástupců německých firem – je důsledkem nezájmu absolventů německých středních škol a učilišť pracovat v dělnických profesích. I tady jsou výrazné rezervy pro uplatnění absolventů především technických oborů středních odborných a integrovaných škol v Ústeckém a Karlovarském kraji. Jde o proces, který je nutné podporovat také posilováním výuky němčiny jako jednoho z hlavních jazyků vyučovaných na středních školách v těchto regionech. Jde zároveň o nezbytnost přímé podpory spolupráce středních škol z tohoto regionu s podobnými či blízkými školami v Německu tak, aby i během studia získali

studenti českých škol základy praktického užití němčiny a poznali podobu výuky i praxe v sousedních německých školách a firmách.

Vybrali jsme na závěr několik příkladů velmi bohaté spolupráce středních škol s firmami. I z tohoto výběru je zřejmé, že rozdíly v tomto druhu aktivity jsou vysoké. A zároveň, že možnosti škol ani možnosti firem nejsou zdaleka vyčerpány. I vzhledem k tomu, že jde o příklady o výjimečné intenzitě spolupráce středních škol s firmami.

Mapa č. 5: Vizualizace spolupráce Střední škola lodní dopravy a technických řemesel Děčín s firmami

Mapa č. 6: Vizualizace spolupráce Střední lesnická škola a Střední odborná sociální škola Šluknov s firmami

Mapa č. 7: Vizualizace spolupráce Střední odborná škola a Střední odborné učiliště Nejdek s firmami

